

13. Don Carlos Natter Reg.
 N. D. Alonso Milan
 de Magos L. G. T.
 N. D. Carlos Celma
 N. D. Juan Oria
 N. D. Luis Pajar & N. D. Juan de la Torre &
 Ombel
 N. Valero
 N. Juan Baptista Oria & N. Don Eusebio
 Matorras
 N. Don Mateo Riego & N. Nica. Clavero &
 Ferrer & F. Alva

Don Comis. Locumtenens & Cap. Gen. de
 Mando en nro. topog. de S. J. de S. J. de S. J.
 por nro. Sr. D. Juan Valero Riquelme Cancellar
 Milan Locumtenens Gen. de S. J. de S. J. de S. J.
 del Castell. Colon. Madrid. Bar. Juan Oria
 Martin. N. D. Juan Oria. Valero. Matorras de Pa.
 al. Juan. Baptista Oria. Matorras. Rodrigo Rie.
 por nro. Sr. D. Mateo Riego & Nica. Clavero &
 Ferrer & F. Alva

En el mes de Mayo año M D C LXXVII
 en la Ciudad de Valencia en el Real y publico
 Consejo de S. M. de las Indias y de las
 Indias y de las Indias y de las Indias y de las Indias

13. Don Carlos Natter Reg.
 N. D. Alonso Milan
 de Magos L. G. T.
 N. D. Carlos Celma
 N. D. Juan Oria
 N. D. Luis Pajar & N. D. Juan de la Torre &
 Ombelá
 N. Valero
 N. Juan Baptista Oria & N. Don Emman
 Matorras
 N. Don Mateo Riego & N. Nra. Clara &
 Ferrás & F. Alva

Don Comendador de Cap. Gen. de
 Mando en nra. Real Audiencia de S. J. de
 por nra. Real Audiencia de S. J. de
 Milan Comendador de Cap. Gen. de
 del Castell. Colon. Madrid. Bar. Juan Oria
 Martin. Nra. Real Audiencia de S. J. de
 al. Juan Baptista Oria. Matorras. Rodrigo Ro
 cip. Ferrás. Advoc. & Clara Riego. Ferrás. Advoc.

En el mes de Mayo año M D C LXX VII
 Real Audiencia de S. J. de
 de S. J. de
 de S. J. de

46.

42

R E A L

PRAGMATICA,

Y SANCIO, MANADA

PUBLICAR PER LO ILLVSTRIS-

SIM, Y EXCELENTISSIM SENYOR DON CARLOS

Homodei, Moura, Corte Real, y Pacheco, Marquès de

Castel-Rodrigo, y Almonazir, &c. Virrey, y Capità

General de la Ciutat, y Regne de Valencia.

AB LA QVAL SE PROHIBEIX EL VS DE
les monedes de ardits, y migs ardits de Catalunya, y altres de
Vellò de Iviça, y de fora el Regne de Valencia.

En Valencia : Per Vicent Cabrera, Impressor, y Llibrer de la
Ciutat, en la Plaça de la Scu. Any 1694.

Prohibición de monedas de otros reynos

REAL
PRAGMATICA

Y SANCCION MANADA

PUBLICAR PER LO ILUSTRIS-

SIM Y EXCELENTISSIM SENYOR DON CARLOS

Reynador, Monte, Corte Real, y Tachon, Marqués de
Castell-Rodrigo, y Almonax, Rey de Vinas, y Capitan
General de la Ciutat, y Reyno de Valencia.

AD LA QUAL SE PROHIBEX EL VS DE

los malditos, y otras cosas de Castellas, y otras de

Valls de Fraga, y de fora el Reyno de Valencia.

Araojats queus notifiquen, y fan á saber de part de la Sacra Catholica Real Magestat, è per aquella.

DE part del Illustríssim, y Excelentíssim Señor Don Carlos Homodei, Moura, Corte Real, y Pacheco, Marqués de Castel. Rodrigo, y Almonazir, Conde de Lumiares, Duch de Nocheras, Señor de les Isles Terceres, San George, Fayal, y Pico, Comandador machor de la Orde de Christo, Señor de les Viles de Gheme, Cusan, Copian, Viglian, y Cavigliano, Virrey, y Capitá General de la present Ciutat, y Regne de Valencia. Que per quant en la present Ciutat, y Regne, se ha experimentat de algun temps á esta part, que entre la moneda de Velló corre molta quantitat de ardots, y migs ardots de Cataluña, moneda de Iviça, y altres Regnes, á lo que ha donat ocasió la malicia dels codiciosos, complices, y socios, que llogrant excessiva ganancia en portar los ardots de aquell Principat, y esparcirlos en este Regne com á moneda Provincial, los han expendit, y cambiat de que es segueix notable perjuhi á la cosa publica, per no tenir la dita moneda Catalana tanta lley com la de aquest Regne, y les dels altres molta menys. Y en cara que se han fet, y fan diferents diligencies contra semblants delinquents, y complices, no es possible prevenir los danys que cada dia van creixent sino es prohibint, y recollint dites monedes. Perçò sens derogació, ni alteració alguna de les penes aliàs imposades per Furs, Privilegis, y Reals Pragmatiques del present Regne, ans ab major validitat, y corroboració de aquelles, y pera que es puga conseguir lo efecte dela extinció de dita moneda de ardots, migs ardots, de Iviça, y altres Regnes, y precaució en lo es de venidor, que es tan important al benefici publich de la present Ciutat, Regne, y particulars de aquell, infeguint el orde de sa Magestat, el Rey nostre Señor, donat ab Real Carta de 15. de Ianer propassat, y ab vot, y parer dels Noble Regent, y la Real Cancelleria, Illustre, Nobles, y Magnífichs, Doctors del Real Consell, la Excelencia, proveheix, ordena, y mana lo seguent.

PRIMERAMENT, proveheix, ordena, mana, y ab la present prohibeix el vs de la moneda Catalana de ardots, migs ardots, ò altra qualsevol de Velló de Cataluña, en compres, vendes, ò altre qualsevol genero de tractes, exceptat lo manifest, y entrego della, en lo modo, y forma en esta Real Crida contenguts; de manera, que si alguna Persona, Collegi, Vniversitat, ò altre de qualsevol grau, y condició que sia despues de sa publicació, vsará de la tal moneda en la forma dalt dita encorrega en pena de perdició de dita moneda, y altres penes á arbitre de la Excelencia, y Real Consell reservades.

Item, ab lo mateix vot, y parer proveheix, ordena, y mana; que dins quatre dies precissos, y peremptoris, contadors del dia de la publicació de la present Real Crida; qualsevol persones de qualsevol estat, y condició que sien, Collegis, Vniversitats, habitants, y residents en la present Ciutat, y contribució de aquells; tots los Caps de Cases, que no estiguen impeditos ab just impediment, y los justament impeditos Collegis, Vniversitats, Persones principals, y dones per medi de sos Sindichs, Procuradors, ò altra persona confident, compareguen, y acudixquen á hudeis puestos de sus nomenadors, y davant de les Persones que en aquells pera els efectes en la present publica Crida assistirán, manifesten, y ab tot efecte entreguen, respectivament, á dites Persones tota la quantitat de ardots, y migs ardots, que tindran en son poder seus, y de sa familia, Collegi, Vniversitat, principal, ò Ofici respectivè, prestant abans jurament de que los tals ardots, y migs ardots ab tota veritat son de les dites Persones, y que no els han hagut de altra pes-

ra fer dit manifest sots color de prestech, donació, ò altre titol algú, fraudulent, y tambe que a aquells, y sos principals no tenen, ni els resten en son poder altres ardots vltra dels que manifestaràn, y entregaran, y qui farà al contrari encorrega en pena de perdicó de tota la moneda que tindrà, així el que farà, fals, y no degut lo manifest, com los que li hauràn lliurat dita moneda pera dit efecte, y en altres penes à arbitre de la Excelencia, y Real Consell impossadores, les quals se puxen extendre fins à pena de mort inclusivament.

3 - Item, proveheix, Ordena, y mana, que la present publica Real Crida es publicue en tots los Caps de partit, ò Governacions del present Regne, y demés parts hon se acostuma, y que se hatja de fer en la mateixa forma el manifest, dins quatre dies aprés de la publicació de cada hure respectivament. En les Ciutats, y Viles hon residixen los Portant Veus, y sos Lloctinents davant de aquells, ò de les Persones per ells nomenadores, y en les demés Ciutats, Viles, y Llochs del present Regne, davant lo Batle, y Justicia de cascuna de aquells encara que sien de Senyors particulars quedant en arbitre dels Portant Veus, y sos Lloctinents señalar en ses Governacions respectivè los Llochs, y puestos hon se hacha de fer lo manifest, y posar Persones habils, y de satisfació pera rebre, y tornar en son cas el cambi de dites monedes.

4 - Item, per quant havent se fet diferents ensaigs de dita moneda Catalana de ardots, y migs ardots per Persones practiques, è inteligents pera saber la lley que tenien, y el cost que y hauria de portar à moneda bona Provincial, sens quedar ganancia alguna al Rey nostre Señor, ni à particular, ans be mirant al machor benefici dels Vchins de este Regne, que tens reparar en que dita moneda no es dell, la han admesa com à tal, se ha trobat que perdent se la quinta part de moneda de ardots, se podrà reduhir amenuts Valencians. Ferçò si Excelencia fa à lliber, que per les quantitats de ardots, y migs ardots que es manifestaràn, y entregaran en dits puestos, y temps, fins en suma de vint y cinch Reals en ardots, es tornaràn als amos en continent en bona moneda, y corrent, de menuts, plata, y or, les quatre parts, que faràn vint Reals de nostra moneda, y lo mateix se farà al respecte si el manifest serà de vint y cinch Reals de ardots en avall, y si la quantitat excedirà de vint y cinch Reals en ardots, y migs ardots, sels abonarà la partida en credit en lo llibre que y hourà en cada vna de les dos Cases hon se han de fer dits manifests, y sels donarà cautela de la quantitat que entregaran, y quedarà en credit pera tornarla, com sels tornarà puntualment, en bona moneda, el residuo, que quedarà rebaxada la quinta part, que se ha de consumir en igualar la moneda, y gastos de re-fondreia, com de sus se ha dit.

5 - Item, proveheix, ordena, mana, y fa à lliber, que si els Collegis, Vniversitats, y Oficis que es trobaràn ab alguna quantitat de ardots, y migs ardots, per no ser factible haver promptament efectes pera tornar se tota en continent, voldrà retenerla en son poder, puguen executarho ab la calitat, y circumstancia de que hatjen de manifestar la que tindran en los dies, puestos, y ab les calitats damunt dites, pera que passats ells se fassa lo entrego, y fundició, y no sentho en dita forma, encorreguen en les penes contengudes en la present Real Crida.

6 - Item, proveheix, ordena, y mana, y pera fer el manifest, entrego, rebre el jurament, y cambiar dita moneda de ardots, y migs ardots, de la que arribarà à vint y cinch Reals, y desta quantitat en avall. En la present Ciutat señala en la Portanova, la Casa de el Canonge Prats davant la Barberia. Al Moli de la Rovella, Casa de Iusep Heredia, en que viu la Viuda de Bombacà. A la Plaça de Sent Berthomeu, Casa de la Ilustre Duquesa de Llinars. Al Palau, Casa de Iusep Pardo, en q viu Batiste Domenech. A la Plaça de la Olivera, Casa de Francisco Torra, en q viu Francisco Belades Fuster. Y à la Plaça de Santa Catalina Martir, Casa de Doña Isabeth Puchsons, que solia ser Nevateria, en les quals asijiràn Ministres Reals, y Jurats de la Ilustre, y present Ciutat, ab les persones assignades pera rebre el

el jurament, pèdre el manifest, còtar, y càbiar dita moneda, com de sus se'ha dit, desde les huit hores del mati fins à les dotze, y de les dos, fins à les cinch de la vesprada.

7 Ittem, Proveheix, ordena, mana, y pera rebre el jurament, y manifest de dita moneda Catalana, que excedisca la suma de vint y cinch Reals en ardots, y migs ardots, y donar el recibo de la q' entregaràn, se'ñala en la present Ciutat, al Total la Casa de Mossen Ruiz; en que viu Marco Hernandez Matalafer; y à la Plaça de Sent Francès, la Casa de Gaspar de la Huerta Pintor, en les quals assistiràn aiximateix de huyt à dotze hores del mati, y de dos à cinch per la vesprada, Ministres Reals, y Jurats de la Illustre, y present Ciutat, ab les persones destinades pera rebre el jurament, y manifest, contar, y donar recibo de la moneda que se entregará.

8 Ittem, Proveheix, ordena, y mana, que les Persones que rebràn dit manifest, tant en la present Ciutat, com en les demès Ciutats, Viles, y Llochs del present Regne, y hachen de fer adnotació en vna ma de paper, ò llibre, de la que cada hu dels particulars, ò Comunitats manifestarà, y entregarà, donant cautela del recibo, de la que actualment deixaràn en poder de la persona que la rebrà, y passat lo termini contengut en esta Pragmatica, tinguen obligació de dar conte à sa Excelencia, de la cantitat que se haurà rebut, y de la que està manifestada, pera que disponga lo mes convenient, sots les penes à arbitre de sa Excelencia, y Real Consell ben vistes.

9 Ittem, Proveheix, ordena, y prohibeix qualsevol altre genero de monedes de Vellò, com de Iviça, y altres de fora el Regne de Valencia, sens excepció alguna, manant, que desde la publicació de esta Pragmatica, ninguna Persona de qualsevol estat, y condició que sia, goze, ni presumisca usar delles com à moneda Provincial, comprant, ò venent, sots les mateixes penes imposades als que usaran dels ardots en esta Real Pragmatica.

10 Ittem, Per quant es raho dar expedient pera refecar del tot les monedes contengudes en lo antecedent Capítol: Proveheix, ordena, y asigna quatre dies, que se hande contar del següent acabats los quatre, en que se ha de manifestar la dita moneda Catalana, pera que en lo discurs dells, les persones privades, Collegis, y Vniversitats, que es trobaràn en dites monedes de Vellò de Iviça, y altres fora el present Regne, y voldràn canviarles acudixquen à la Plaça de Pellicers, à Casa de Roch Llinares Notari, ahon per cada lliura de dotze onzes que entregaran de dites monedes, sels donar à de contants de bona, nou sous, y fino la voldràn canviar per este preu, que corre spon al just valor del coure que tenen, puixen sens encorrer en pena alguna, en lo discurs de dit temps, fondre, vendre, ò despachar dita moneda, conforme els pareixerà, y si passat lo dit termini ho executaran, encorreguen en les penes de sus especificadores.

11 Ittem, Proveheix, ordena, y mana, que passats los dits quatre dies respectivament, si en poder, ò en la Casa de qualsevol Persona, Collegi, ò Vniversitat, se trobarà qualsevol cantitat de ardots, migs ardots, ò moneda de Vellò de Iviça, y altre Regne, fora el present, ab sola retenció de aquelles, lo qual asoles probarrà plenariament, no haverse manifestat, se entenga haver contravengut al precedent Capítol, y encorrega en les penes de sus especificadores, è estatuhidores.

12 Ittem, Proveheix, ordena, y mana, que qualsevol Persona, en poder, ò en la Casa del qual, passats los dits terminis, se trobarà cantitat de ardots, migs ardots, moneda de Vellò de Iviça, y altres Regnes, que el present, que excedisca de huyt sous, en cara que estiga mesclada, y repartida ab altra moneda, y diferents papers de menuts, encorrega en pena de pagar en quatre doble, vltra simplum, la dita cantitat, en moneda bona, y de vn mes de presò. Y de ahí en sus, fins en cantitat de vint Reals, se vachen les penes de sus dites pecuniaries, y de presò augmentant al respecte de la cantitat que serà atrobada, à arbitre del jutge.

13 Ittem, Proveheix, ordena, y mana, que qualsevol Persona, en poder, ò en la

Casa

Casa de la qual se trobarà quantitat de arditz, migs arditz de Catalunya, y Iviça, ò moneda de Vellò de altre Regne, que el present, de dos lliures, y de ahí en sus, que no aplegue à quatre lliures, si es trobarà mesclada en diferents papers de menuts de moneda bona deste Regne per la machor part, encorrega en pena de pagar en quatre doble dita quantitat, vt supra, y en tres anys de Galeres, si serà Plebeyo, y si serà Militar, ò que goza de Privilegi Militar, en pena de tres anys de Orà, y dit quatre doble. Y si serà la moneda atrobada, tota, ò la machor part de arditz, migs arditz, de Iviça, ò de altre qualsevol Regne, que el present, encorrega en pena de sis anys de Galeres, ò de Orà respectiue, y en la dita pena en quatre doble, y en hu, y altre cas, mes, ò menys, les penes à arbitre del Iutge, considerades la calitat de la Persona, y demès circumstancies, que es deuen considerar.

- 14 Ittem, Proveheix, ordena, y mana, que qualsevol Persona, en poder de la qual se trobarà moneda de arditz, migs arditz, de Vellò de Iviça, y altres Regnes, que el present, que aplegue à la suma de quatre lliures, encara que estiga mesclada ab altra bona del Regne, y en diferents papers de menuts, encorrega en pena de deu anys de Galeres, ò Orà respectiue, y en la dita pena del quatre doble, les quals penes, conforme la quantitat que serà atrobada, calitat de la Persona, y altres circumstancies, arbitraries al Iutge, se puixen extendre fins à pena de mort natural inclusivament, ò disminuir.
- 15 Ittem, Proveheix, ordena, y mana, que qualsevol Persona de qualsevol estat, y condició que sia que serà atrobada fora de la present Ciutat, portar à ella, ò al Regne moneda de arditz, migs arditz, ò altra de Vellò de Iviça, y fora el present Regne així en terra, com en la mar, que aplegue à vint Reals, encorrega en pena de sis anys de galeres, ò Orà respectiue, y de cinquanta, ò cent lliures respectiue aplicadores vt infra, y si serà mes, ò menys, la quantitat reste la pena à arbitre del Iutge, lo qual conforme les circumstancies, quantitat, y calitat de la Persona, les puixa disminuir respectiue, y aumentar fins à pena de mort inclusivè, y en les mateixes penes encorrega qualsevol persona que estiga convençut de haver introduit les monedes contengudes en este Capitol.
- 16 Ittem, Proveheix, ordena, y mana, que si en los papers de menuts que es trauran de la Taula, se trobaràn arditz, ò altra moneda de les damunt prohibides, los Oficials de la Taula à qui toca lo veure la moneda, encorreguen en les dites penes, y de privació de sos Oficis.
- 17 Ittem, proveheix, ordena, y mana, que lo Caixer, Contador, y demès persones à carrech de els quals està rebre lo diner en la casa del Caixer, y demès puestos de la Taula de Cambis de la present Ciutat, no puixen rebre quantitat alguna de moneda de menuts, que no sia pesantla, y regoneixentia, y mirant si serà bona, y rehedora.
- 18 Ittem, Proveheix, ordena, y mana, que les penes pecuniaries imposades en la present Real Crida, se apliquen lo terç, als Cofrens Reals de sa Magestat, lo altre terç al acusador, ò prenedor, encara que sia Oficial Real, y lo altre al Iutge que farà la condenació.
- 19 Ittem, Proveheix, ordena, y mana que no tenint bens lo delinquent, se li donen, com ab efecte se li donaràn, al acusador, ò prenedor, encara que sia Oficial Real de bens de la Regia Cort lo terç, que li tocarà per lo tal delictè, y que poguera haver de bens de dit delinquent, com no excedeixca de cinquanta lliures la quantitat machor que es done de bens de dita Regia Cort.
- 20 Ittem, Proveheix, ordena, y mana, que los casos de la present Pragmatica, y Contravenció della, sien sicals, y es puixa procehir en ells per mer Ofici, sens instancia de part privada.
- 21 Ittem, Proveheix, ordena, y mana, que les penes contengudes en la present publica Real Crida, sien irremissiblement executades, y no es puixa fer composició

ciò, commutació, ni aliàs remetres alguna de aquelles, ni qualsevol de aquelles, etiam que no estiga plenament provat lo delictè, y sia cas de donar pena extraordinaria per lo jutge à qui toque, ò puixà tocar, segons Furs, y Privilegis del present Regne, la coneixença, y punició de dits delictes, y càstic de aquells; sots pena als que lo contrari faràn vltra de la nulitat de el tal acte, de cent lliures aplicadores vt supra, y de altres machors, y mes graves penes à arbitre de sa Excelencia, y Real Consell.

Itrem, Proveheix, ordena, y mana, que qualsevol Jutge del present Regne, que trobar à alguna persona, ò persones, que hauràn contravengut à la present Real Crida, y coses en ella dispostes, dins deudies après de succedir lo cas, ò tenguda la noticia, tinga obligació de darne raho à sa Excelencia, ò à hu dels Doctors dels Real Consell Criminal, ò Advocat Fiscal, sots pena de cent lliures, aplicadores vt supra.

Y pera que vinga à noticia de tots, è ignorancia no puixa ser allegada, sa Excelencia mana fer, y publicar, la present publica, y Real Pragmatica, y Crida, en la present Ciutat, lloch acostumat de aquella, y en les demès Ciutats, Villes, y Llochs del present Regne, hon sia necessari, y convinga.

El Marquès de Castel Rodrigo, y Almonazir.

Vt. D. Dominicus Mathen, & Silva Regens.

Vt. Don Ildophsus Milan, &
Abaragonia L. G. T.

Vt. Doct. Ludovicus Pastor, & Bertran.

Vt. Don Emanuel Mercader.

Vt. Xodar.

Vt. Borrull.

Vt. Don Ioseph Coloma, & Borgia.

Vt. Bar. Marchio de Boil.

Vt. Pons, Reg. Fisc. Adv.

Vt. Sanchez del Castellar.

Vt. Ioan. Baptista Ortin, & Luqui.

Vt. Don Matth. Rodrigo.

Vt. D. Laurent. Mathen, & Villa-
maior.

Vt. Doct. Vincentius Pasqual, &
Martinez.

Vt. D. Vincentius Monserrat, &
Crespi de Valldaura.

Vt. Vicent. Clavero, & Porcells,
R. P. Adv.

